

КОВБАС І. В.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри публічного права
(Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича)

КРАЙНІЙ П. І.,

асистент кафедри публічного права
(Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича)

УДК 347.952:342.95] (477)

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-2.24>

ПРИМУСОВІ ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розкриваються проблемні моменти недосконалості механізму виконання судових рішень, слабка науково-прикладна взаємодія органів законодавчої, виконавчої та судової влади щодо інтеграційного виконання ними своїх повноважень, особливо у сфері адміністративно-правового регулювання примусового виконання судових рішень майнового характеру. Проаналізовано ряд наукових підходів до заходів забезпечення примусового виконання рішень.

На нинішньому етапі розвитку України у напрямку до Європейського Союзу важливого значення набуває процес адаптації вітчизняного законодавства до європейського, що висуває до України вимоги привести у відповідність нормативно-правові акти з питань примусового виконання рішень юрисдикційних органів у виконавчому провадженні, а також відсутністю комплексних наукових досліджень із вказаного питання. Встановлено, що якість примусового виконання рішень демонструє рівень дієвості механізму правового регулювання. Від такої діяльності безпосередньо залежить рівень виховання громадян у дусі поваги до закону, юридична цінність рішень, які приймаються від імені держави. Між тим, у програмних документах (Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів) відзначається, що чинна система виконання рішень є малоефективною. Підкреслюється, що Європейський суд з прав людини в рішеннях проти України найчастіше констатує порушення права на справедливий суд саме внаслідок невиконання рішень національних судів. Рівень виконання рішень судів та інших органів, в Україні залишається вкрай низьким.

Визначено, що примусові заходи забезпечення виконання рішень – це необхідний та ефективний комплекс дій, необхідних для реалізації визначених законом завдань і функцій, що спрямовані на відновлення порушених прав і свобод людини та громадянина, забезпечення відшкодування завданих збитків і на виконання судових рішень і рішень іншим уповноважених органів влади.

Внесення змін до законодавства шляхом запровадження примусових заходів забезпечення виконання судових рішень сприятиме забезпеченню виконання рішень юрисдикційних органів і підвищить довіру громадян до інституту виконання судових рішень.

Ключові слова: виконавче провадження, органи публічної адміністрації, управлінські функції, судовий розгляд, правосуддя, суд, заходи примусового виконання рішень.

Kovbas I. V., Krainii P. I. Coercive measures to ensure the execution of decisions in enforcement proceedings: problems and prospects

One of the important criteria for assessing the situation with regard to lawfulness in the state is the implementation of decisions of bodies and officials on the implementation of jurisdictional powers. The quality of enforcement of decisions highlights the level of effectiveness of the legal regulation mechanism. The level of education of citizens in the spirit of respect for the law, legal value of decisions taken on behalf of the state directly depends on it. Meanwhile, in the program documents (Concept of improvement of the judiciary for the establishment of a fair court in Ukraine in accordance with European standards). It is emphasized that the European Court of Human Rights in the decisions against Ukraine most often asserts that the right to a fair trial has been violated precisely because of non-enforcement of decisions of national courts. The problematic aspects of the imperfection of the mechanism of enforcement of court decisions, the weak scientific and applied interaction of the legislative, executive and judicial authorities with regard to the integration implementation of their powers, especially in the administrative and legal regulation of enforcement of judicial decisions of property character sphere are revealed in this article.

In addition, the analysis of the legislation about executive proceeding, shows that the bodies of the state executive service and private executors, exercising enforcement of the court decision in accordance with the existing law, has no information about the financial and material condition of the debtor, it greatly complicates the process of collecting property in many cases or even makes it impossible; it is one of the main criteria by which citizens evaluate the ability, efficiency and honesty of the authorities, nevertheless ensuring of the implementation of jurisdictional bodies decisions is not carried out today.

Key words: *enforcement proceeding, institutions of public administration, administrative function, judicial review, justice, court, measures of a coercive enforcement of decisions.*

Вступ. В умовах сучасного державотворення України, що спрямоване на утвердження європейських стандартів забезпечення верховенства права у всіх сферах суспільного життя, реалізації прав і свобод людини та громадянина, важливого значення набуває питання примусового виконання судових рішень. Держава в особі уповноважених органів влади повинна не тільки визначити заходи примусового виконання судових рішень, але й забезпечити дієвих механізм їх якісного та швидкого виконання.

Одним із важливих критеріїв оцінки стану законності у державі є виконання рішень органів і посадових осіб щодо реалізації юрисдикційних повноважень. Якість примусового виконання рішень висвітлює рівень дієвості механізму правового регулювання. Від неї безпосередньо залежить рівень виховання громадян у дусі поваги до закону, юридична цінність рішень, які приймаються від імені держави. Між тим, у програмних документах (Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів) відзначається, що чинна система виконання рішень є малоефективною. Підкреслюється, що Європейський суд з прав людини в рішеннях проти України найчастіше констатує порушення права на справедливий суд саме внаслідок невиконання рішень національних судів. Рівень виконання рішень судів та інших органів, в Україні залишається вкрай низьким. За даними Міністерства юстиції України, в Україні не виконується 95% рішень Європейського суду з прав людини та близько 70% рішень національних судів [1].

Саме тому необхідно проаналізувати нормативно-правові аспекти правового регулювання виконавчого провадження, зокрема виділити прогалини законодавства та практичні проблеми, що унеможливають чи ускладнюють процедуру примусового виконання судових рішень чи рішень інших державних органів (їх посадових осіб), а це, у свою чергу, підриває довіру громадян до державних інституцій влади.

Незважаючи на те, що окремі аспекти виконавчого провадження неодноразово були предметом дослідження в наукових працях В. Авер'янова, Н. Бортник, Д. Глушкова, Є. Додіна, Р. Калюжного, М. Коваліва, Л. Ковалюк, В. Колпакова, М. Мельник, Н. Нижник, В. Ортинського, Р. Ігоніна, О. Остапенка, І. Пахомова, С. Петкова, М. Хавронюка, С. Фурси, С. Щербак, Л. Крупної, А. Перепелиці та ін., досі відсутні комплексні дослідження із вказаної проблематики. Зокрема, це стосується заходів забезпечення примусового виконання рішень, які досліджувалися лише фрагментарно, діяльності органів Державної виконавчої служби України, доцільність існування яких викликає сумніви, та проблемних питань, що виникають у ході примусового виконання рішень юрисдикційних органів.

Актуальність теми зумовлена тим, що на нинішньому етапі розвитку України у напрямку до Європейського Союзу важливого значення набуває процес адаптації вітчизняного законодавства до європейського, що висуває до України вимоги привести у відповідність нормативно-правові акти з питань примусового виконання рішень юрисдикційних органів у виконавчому провадженні, а також відсутність комплексних наукових досліджень із вказаного питання.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у вивченні теоретичних і правових засад регулювання заходів забезпечення примусового виконання рішень юрисдикційних органів у виконавчому провадженні та формуванні на цій основі висновків, які мають значення для удосконалення чинного законодавства України та сприяють розвитку вітчизняної адміністративно-правової науки.

Результати дослідження. Швидкий судовий розгляд справи та негайне виконання рішення суду є запорукою ефективності правосуддя – це основний лейтмотив рішень Європейського суду з прав людини, які після ратифікації Європейської конвенції про захист прав людини й основоположних свобод (1997 рік) стали обов'язковими для виконання Україною. Від того, наскільки правильно й ефективно організована діяльність виконавчих органів щодо захисту інтересів громадян і держави при виконанні судових рішень, залежить її дієвість і результативність і реальний вплив на зміцнення законності у цій сфері [2, с. 4].

Законом України «Про виконавче провадження» виконавче провадження визначається як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) – сукупність дій визначених у цьому Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню [3].

Виконавче провадження є однією з найважливіших гарантій законності і покликане забезпечити своєчасну та якісну реалізацію рішень, що приймаються судами та іншими юрисдикційними органами. Значущість виконавчого провадження полягає в тому, що воно є завершальною стадією виконавчого провадження та має за мету забезпечення виконання закону, який захищає права фізичних і юридичних осіб, власність, навколишнє середовище, моральність, гарантує громадську безпеку та визначає порядок здійснення державної влади [4].

М. Титов визначає виконання судових рішень як самостійне та важливе процесуальне провадження з реалізації прав сторін (підтверджених відповідним рішенням), яке має свої стадії: порушення виконавчого провадження, добровільне та примусове виконання, поворот виконання, припинення виконавчого провадження [5, с. 166].

Слушною є думка Н. Отчак, яка вказує, що примусове виконання рішень суду, правових та інших органів влади є важливим складовим елементом захисту прав громадян та організацій. Неналежне забезпечення примусового виконання нерідко зводить нанівець роботу суду або іншого органу (посадової особи) із розгляду та вирішення конкретної справи [5, с. 3].

Є. Гришко стверджує, що примусове виконання рішень судів та інших органів є окремою державно-управлінською функцією, що полягає в реалізації державно-управлінських завдань, пов'язаних із суспільними відносинами, що виникають у зв'язку із примусово-виконавчою діяльністю з приводу захисту прав та інтересів майнового, особистого та немайнового характеру [6, с. 73].

Зі сказаного випливає, що виконавче провадження покликане забезпечити примусове виконання прийнятого уповноваженим на те органом рішення.

Так, ст. 10 Закону України «Про виконавче провадження» від 02 червня 2016 р. передбачає такі заходи примусового виконання рішень, а саме:

1) звернення стягнення на кошти, цінні папери, інше майно (майнові права), корпоративні права, майнові права інтелектуальної власності, об'єкти інтелектуальної, творчої діяльності, інше майно (майнові права) боржника, у т. ч. якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб, або боржник володіє ними спільно з іншими особами;

2) звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника;

3) вилучення в боржника і передача стягувачу предметів, зазначених у рішенні;

4) заборона боржнику розпоряджатися та / або користуватися майном, яке належить йому на праві власності, у т. ч. коштами, або встановлення боржнику обов'язку користуватися таким майном на умовах, визначених виконавцем;

5) інші заходи примусового характеру, передбачені цим Законом [3].

Нині примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) покладається на органи державної виконавчої служби й у визначених Законом України «Про виконавче провадження» випадках – на приватних виконавців [3].

Порядок здійснення заходів примусового виконання рішень визначені у Інструкції з організації примусового виконання рішень, яка розроблена відповідно до Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Закону України «Про виконавче провадження», інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Міністерства юстиції України і визначає окремі питання організації виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), що відповідно до Закону підлягають примусовому виконанню [7].

У ході примусового виконання рішень зазначені суб'єкти діють від імені держави з метою своєчасного, повного і неупередженого примусового виконання рішень, наділені правом державного примусу, що полягає в застосуванні передбачених адміністративно-правовими нормами заходів впливу щодо правозобов'язаних суб'єктів із метою виконання рішення, винесеного публічними органами управління щодо захисту порушеного, оскарженого чи невизнаного права особи [8] та здійснюють від імені держави розпорядчу діяльність, яка полягає у: 1) прийнятті загальнообов'язкових для інших суб'єктів виконавчого провадження приписів; 2) організації виконання цих приписів; 3) контролі за їх виконанням [6, с. 23].

Використання заходів примусу при виконанні рішень є вимушеною необхідністю, що проводиться з метою виховання правосумлінності та підтримання стабільності в суспільстві шляхом безумовного дотримання певного порядку у суспільних взаємовідносинах. Заходи примусового виконання рішень покликані забезпечити суворе дотримання конституційних прав людини і громадянина, а також інтересів суб'єктів виконавчого провадження.

Одним із недоліків законодавства про виконавче провадження є відсутність у ньому визначеної системи заходів адміністративного примусу, які мають право застосовувати державний чи приватний виконавець при виконанні покладених на них завдань.

На цю обставину зверталася увага науковців, деякі з них пропонували об'єднати та закріпити на законодавчому рівні всі заходи примусового характеру, що застосовуються при виконанні рішень, розділивши їх на дві групи: заходи майнового та немайнового характеру [9]. Так, зокрема, О Чумак пропонує до групи заходів майнового характеру віднести всі види звернення стягнень на кошти, рухоме та нерухоме майно, періодичні виплати (заробітну плату, пенсії, стипендії тощо), вилучення у боржника та передачу стягувачу певних предметів, відповідно до рішення; до групи заходів немайнового характеру віднести: відібрання дитини, поновлення на роботі, примусове виселення та вселення, здійснення конкретних дій, або утримання від них, зазначених у рішенні, яке підлягає виконанню у примусовому порядку [9, с. 377].

Однак незважаючи на те, що на законодавчому рівні визначено коло осіб, уповноважених на виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), а також закріплені заходи примусового виконання таких рішень та інструкцію з порядку їх виконання, сьогодні в Україні спостерігається ситуація, коли здебільшого вони виконуються частково або й взагалі не виконуються.

Це зумовлено тим, що вітчизняною правовою наукою досліджується переважно організаційно-правові засади виконавчого провадження, а власне адміністративно-правовий механізм примусового виконання судових та інших рішень практично не розглядається [90, с. 4].

На думку Б. Гук, теоретичні та практичні проблеми правового регулювання виконавчого провадження нерідко ускладнюють процедуру примусового виконання юрисдикційних рішень, а в окремих випадках – взагалі унеможливають їх виконання. Як наслідок, відновлене судом або іншим органом порушене право особи часто залишається без реального виконання, що підриває авторитет органів виконавчої влади. У зв'язку з цим у суспільстві формується негативне ставлення до державної виконавчої служби, виникають сумніви щодо її здатності виконувати покладені на неї завдання [10, с. 4].

Ефективність діяльності органів державної виконавчої служби, на яку держава поклала обов'язок примусового виконання рішень, нині викликає ряд нарікань, причиною яких є низька результативність роботи щодо виконання рішень. На це впливають як суб'єктивні, так і об'єктивні фактори. Серед останніх є, безумовно, недосконалість законодавства про виконавче провадження, його надмірна розгалуженість, численні прогалини та колізії в законодавстві [11].

Статистичний аналіз примусового виконання судових рішень в Україні засвідчує, що Державна виконавча служба України забезпечує не більше ніж 10–15% судових рішень, а у країнах Європи, навпаки, цей показник дорівнює 80–86% [12, с. 22–24].

Так, протягом 2014 р. органами Державної виконавчої служби фактично виконано 20,5% від загальної кількості виконавчих документів, що перебували на примусовому виконанні у звітний період. За результатами роботи Державної виконавчої служби, у 2015 р. фактично виконано лише 19,5% від загальної кількості виконавчих документів, які перебували на примусовому виконанні, що є проявом негативної динаміки у роботі органів виконавчої служби [13, с. 1].

Наведені дані свідчать про недосконалість механізму виконання судових рішень, слабку науково-прикладну взаємодію органів законодавчої, виконавчої та судової влади щодо інтеграційного виконання ними своїх повноважень, особливо у сфері адміністративно-правового регулювання примусового виконання судових рішень майнового характеру. Ці фактори зумовлюють низький рівень діяльності державної виконавчої служби України та є першопричинами реформування її системи, структури, повноважень, особливо у сфері примусового виконання судових рішень [14, с. 93].

М. Марченко, аналізуючи поточну ситуацію з примусовим виконанням судових рішень органами Державної виконавчої служби України, доходить невтішних висновків. Так, на початок 2015 р. в органах Державної виконавчої служби України залишаються невиконаними майже 3 млн виконавчих документів [15].

М.В. Голубом висловлено ідею щодо створення у складі органів Державної виконавчої служби підрозділу силової підтримки. Це питання стало вельми актуальним після проведення аналізу проходження процесу виконання судових рішень під час масових заходів, насамперед політичної спрямованості. Як аргумент на користь ефективності такої пропозиції В.М. Голуб наводить приклад організації роботи служби федеральних маршалів США, яка передбачає не тільки безпосереднє виконання судових рішень, а, за необхідності, і силові дії. Загалом така пропозиція цікава, однак чинне законодавство не передбачає можливість застосування сили під час примусового виконання, брак коштів у Державному бюджеті України навряд чи дозволить створити нові структурні елементи в системі органів примусового виконання рішень, тому постає питання про теоретичну та практичну обґрунтованість наведеної пропозиції [16].

Згідно з висновками українських і міжнародних експертів, оприлюдненими під час проведення «круглого столу» з питань запровадження в Україні недержавних форм виконання судових рішень, сучасний стан системи виконання судових рішень є незадовільним, і загалом вона не відповідає стандартам, прийнятим у сучасних європейських країнах. Дослідження здійснювалося за участю експертів Агентства Сполучених Штатів Америки з міжнародного розвитку (USAID), TACIS, Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Ради Європи й інших фахових і експертних організацій. Як зазначається в оприлюднених під час «круглого столу» висновках, в Україні необхідно провести системну реформу органів, що здійснюють примусове виконання судових рішень. Однією з причин незадовільного функціонування системи виконання судових рішень експерти називають дефектність системи права в Україні. Серед недоліків, зокрема, відзначається недосконала система законотворення, коли закони розробляються особами, котрі представляють інтереси політичного чи економічного сектору і не є професійними розробниками правових норм. Крім того, експерти відзначають суперечності та колізії правових норм, у т. ч. коли підзаконні акти виходять за межі ідей, закладених у Конституції та законах. Незадовільним, на думку експертів, є також судове тлумачення правових норм, коли судді обмежуються буквальною передачею змісту, уникаючи з'ясування «духу закону», а також відсутність єдності у правозастосуванні [16].

Крім того, аналіз законодавства про виконавче провадження свідчить про те, що органи державної виконавчої служби та приватні виконавці, здійснюючи відповідно до чинного законодавства примусове виконання судового рішення, немає жодної інформації про фінансово-матеріальний стан боржника, що в багатьох випадках значно ускладнює процес стягнення майна або взагалі робить стягнення неможливим. Є. Гришко стверджує, що доцільно було б, аби суд перед видачею виконавчого документа отримував від боржника інформацію про належне йому майно, визначав майно боржника, на яке не може бути звернуто стягнення при виконанні рішення, після чого видавав виконавчий документ, де зазначав би майно, на яке слід звернути стягнення. Крім того, суд у резолютивній частині рішення обов'язково мав би вказувати вартість майна, яка стягується за його відсутності. Вчений також наголошує на необхідності встановити відповідальність боржника у разі ненадання ним суду інформації про належне йому майно або в разі ухилення від явки до суду для надання такої інформації [6].

Висновки. Таким чином, примусові заходи забезпечення виконання рішень – це комплекс дій, що вчиняються державними чи приватними виконавцями в межах визначених законом завдань і функцій, з метою відновлення порушених прав і свобод людини та громадянина, забезпечення відшкодування завданих збитків і на виконання судових рішень і рішень іншим уповноважених органів влади.

З вищевикладеного можна дійти висновку, що один з основних критеріїв, за яким громадяни оцінюють спроможність, ефективність і чесність влади – забезпечення виконання рішень юрисдикційних органів, – сьогодні не виконується. Це спричинено рядом проблемних питань, які виникають у процесі примусового виконання рішень. Серед них: 1) відсутність ґрунтовних наукових досліджень щодо порядку примусового виконання рішень у виконавчому провадженні, що повинні враховувати позитивний досвід розвинутих країн світу; 2) недосконалістю законодавчих актів із вказаного питання, які не рідно неможливо якісно застосувати на практиці (законодавство щодо виконавчого провадження перебуває у стадії становлення та реформування); 3) неефективністю діяльності державної виконавчої служби щодо виконання рішень; 4) відсутністю алгоритму дій щодо примусового виконання рішень у виконавчому провадженні; 5) неналежною взаємодією між судом і державними чи приватними виконавцями у ході застосування примусових заходів виконання рішень.

Саме тому необхідно не тільки прописати в законі перелік заходів примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), але зіставити факти щодо можливості їх практичного виконання уповноваженими на те органами. Бо, як свідчать статистичні дані, здебільшого виконати примусово рішення юрисдикційними органів не вдається, а це призводить до порушення прав і свобод людини та громадянина.

Крім того, доцільно провести класифікацію примусових заходів виконання рішень, розділивши їх на заходи майнового та немайнового характеру, а також визначити поняття та перелік інших інших заходів примусового характеру, які нібито передбачені у ст. 10 Закону України «Про виконавче провадження».

Список використаних джерел:

1. Презентація / Міністерство юстиції України. URL: http://uba.ua/documents/events/2015_10_02/Shkliyar.pdf
2. Проблеми виконавчого провадження : навчально-методичний комплекс (для магістрантів денної форми навчання) / Р.О. Стефанчук, М.М. Сивак, А.М. Тесленко, В.Р. Щавінський. Київ : Видавничий центр Національної академії прокуратури України, 2014. С. 4.
3. Про виконавче провадження : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1404-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
4. Отчак Н.Я. Генезис становлення інституту виконавчого провадження у доктрині адміністративного права. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2011. Вип. 7. С. 141–145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2011_7_38.
5. Арбітражний процес : навчальний посібник. Харків : Консум, 2001. 432 с.
6. Гришко Є.М. Державне управління у сфері примусового виконання рішень судів та інших органів в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 25.00.01. Київ : Національна академія державного управління при Президентові України. 224 с.
7. Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень: Мін`юст України; Наказ, Інструкція, Звіт від 02 квітня 2012 р. № 512/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>.
8. Бортняк Ф.В. Форми та методи діяльності державної виконавчої служби : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2008. С. 13.
9. Корнейчук С.П. Поняття, зміст та особливості адміністративно-примусової діяльності Державної виконавчої служби України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 316–323. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2013_2_44.
10. Гук Б.М. Адміністративно-правове регулювання механізму примусових заходів виконавчого провадження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Акад. упр. МВС. Київ, 2010. 20 с.
11. Марченко М.Г., Шматко Є.В. Новації виконавчого провадження в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 4. С. 624–628. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_4_153.
12. Салашний П. Державна виконавча служба: ефект присутності. *Юридичний журнал*. 2008. № 6 (72). С. 22–24.
13. Притуляк В.М. Повноваження суду при примусовому виконанні судових рішень у цивільних справах : автореф. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса : Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», 2016. 20 с.
14. Макушев П. Окремі напрями вдосконалення організації діяльності виконавчої служби України. *Jurnalul Juridic National: Teorie Si Practica*. 2014. С. 92–96. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/6/21.pdf>. С. 93.
15. Марченко М.Г., Шматко Є.В. Новації виконавчого провадження в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 4. С. 624–628. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_4_153. Рівень виконання судових рішень упродовж останніх років не перевищує третини. Який стан, таке й виконання. *Закон і бізнес*. 2013. № 22 (1112). URL: http://zib.com.ua/ua/print/16307vipravlyati_situaciyu_budemo_zminoyu_pidporyadkuvannya_derzh.html.
16. Голуб М.В. Взаємодія органів внутрішніх справ та державної виконавчої служби підчас проведення масових заходів. *Форум права*. 2014. № 4. С. 84–88. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2014_4_17.pdf.

